

Sygn. akt VIII U 1472/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lipca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Mirosława Wandachowicz

po rozpoznaniu w dniu 11 lipca 2018 r. w Gliwicach

sprawy K. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o składki

na skutek odwołania K. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 26 stycznia 2018 r. **nr** (...)

1. oddała odwołanie,
2. zasądza od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 1472/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 26 stycznia 2018r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że K. W. jest dłużnikiem Zakładu z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy. Zadłużenie to za okres od grudnia 2016r. do stycznia 2017r. wraz z należnymi odsetkami za zwłokę naliczonymi na dzień wydania decyzji wynosi łącznie 2 336,80 zł.

K. W. w odwołaniu domagał się jej zmiany i orzeczenia co do istoty sprawy, to jest, że nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie wynikającym z decyzji zaskarżonej i nie jest w związku z tym dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy. Odwołujący wniósł również o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołujący podniósł, że między innymi w okresie wskazanym w decyzji zaskarżonej był zatrudniony w Wielkiej Brytanii gdzie wykonywał pracę i stąd powinien podlegać tamtejszemu ustawodawstwu, a nadto zarzucił niewłaściwe prowadzenie postępowania przed organem rentowym naruszające przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy złożył również wniosek o zasądzenie od odwołującego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wskazując, że wartość przedmiotu sporu stanowi kwota 2 172 zł.

Sąd ustalił co następuje.

Odwołujący K. W. od 1 stycznia 2004r. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą – UBEZPIECZENIA K. W..

Pismem z 15 lutego 2016r. organ rentowy zwrócił się do instytucji brytyjskiej (...) o podanie daty kiedy odwołujący K. W. świadczył pracę na terenie Wielkiej Brytanii na rzecz firmy (...) Ltd. Organ rentowy wskazał w tym piśmie, że prowadzi postępowanie wyjaśniające w sprawie określenia ustawodawstwa właściwego, posiada kopię umowy o pracę zawartą od 1 marca 2012r. pomiędzy K. W. a firmą brytyjską (...) Ltd.

W odpowiedzi na powyższe właściwa instytucja brytyjska H. R. & C. w piśmie z 27 czerwca 2016r. podała, że zarówno K. W. jak i (...) Ltd. nie dostarczyli udokumentowanych niezbitych dowodów o jakie proszono a były wymagane, aby rozwiać wątpliwości dotyczące obecności oraz działalności na terenie Wielkiej Brytanii, wobec czego instytucja brytyjska nie może stwierdzić czy K. W. był faktycznie osobą zatrudnioną i zarabiającą na terenie Wielkiej Brytanii. Posiadanie zaś wyłącznie umowy o pracę nie może być zaakcentowane jako dowód, że K. W. mieszkał i pracował w Zjednoczonym Królestwie. Brak dokumentacji skutkuje decyzją brytyjskiej instytucji o niemożności wystawienia zaświadczenia A1 stwierdzającego podleganie pod brytyjskie przepisy o zabezpieczeniu społecznym.

Pismem z 26 lipca 2016r. organ rentowy poinformował odwołującego o stanowisku instytucji brytyjskiej zajęтым w w/w piśmie z 27 czerwca 2016r. i jednocześnie stwierdził, że w okresie od 1 marca 2012r. K. W. podlega wyłącznie prawodawstwu polskiemu z zakresu ubezpieczeń społecznych na podstawie art.11 ust.3 lit a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004r. (Dz.UE. 2004. L 166.1 ze zm.) w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, który stanowi, że osoby do których stosuje się niniejsze rozporządzenie podlegają ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego. Osoba wykonująca w Państwie Członkowskim pracę najemną lub pracę na własny rachunek podlega ustawodawstwu tego Państwa Członkowskiego.

W konsekwencji takiego przyjęcia organ rentowy wydał decyzję zaskarżoną omówioną na wstępie.

Przed Sądem Okręgowym w Gliwicach toczyło się postępowanie z odwołania K. W. od decyzji organu rentowego z 23 stycznia 2017r. i 1 czerwca 2017r., w których stwierdzono posiadanie przez odwołującego zadłużenia z tytułu składek łącznie za okres od marca 2012r. do listopada 2016r.

Wyrokiem z 28 lutego 2018r. Sąd oddalił odwołanie.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji akt organu rentowego załączonej do odpowiedzi na odwołanie (decyzji zaskarżonej, pism – zawiadomienia o wszczęciu postępowania z 21 listopada 2017r. i zawiadomienia o zakończeniu postępowania z 3 stycznia 2018r.), kserokopii pism organu rentowego z 10 maja 2016r. i 26 lipca 2016r. oraz pisma instytucji brytyjskiej z 27 czerwca 2016r., jako okoliczności jednoznaczne wynikające z tych dowodów i niekwestionowane przez strony.

Sąd nie uwzględnił dalszych wniosków dowodowych stron, w tym wniosku organu rentowego o dopuszczenie dowodu z akt załączonych do sprawy o sygn. VIII U 587/17, gdyż nie dotyczyły one okresu objętego skarżoną decyzją. Sąd uznał, że zgromadzone i niekwestionowane dowody j.w. są wystarczające do rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie K. W. nie zasługuje na uwzględnienie.

Odwołujący w niniejszym postępowaniu zakwestionował decyzję zaskarżoną zarzucając, że nie uwzględniła ona faktu, że o w okresie objętym tą decyzją winien podlegać ustawodawstwu brytyjskiemu, a w takiej sytuacji nie byłby zobowiązany do odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy.

Na wstępie rozważań należy stwierdzić, że jednym z podstawowych i kardynalnych praw konstytuujących istnienia Unii Europejskiej jest określone w art. 39 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską z 25 marca 1957r. (tekst jednolity Dz. Urz. WE C

z 24 grudnia 2002r. nr 325), prawo swobodnego przepływu osób, w tym pracowników. Zapewnia ono swobodę przepływu pracowników wewnątrz Wspólnoty. Prawa pracowników w zakresie zabezpieczenia społecznego konkretyzują przepisy rozporządzenia Rady, wydanego w oparciu o normę kompetencyjną, ustanowioną w treści art. 42 Traktatu, tj. Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE z 30.04.2004r. Nr L 166/1 ze zm.) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z 16 września 2009r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nr (Dz. U. UE z 30.10.2009r. Nr L 284/1 ze zm.).

Po myśli art. 11 ust 1 i ust 2 pkt a rozporządzenia WE Nr 883/2004 osoby, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego. Ustawodawstwo takie określone jest zgodnie z przepisami niniejszego tytułu, osoba wykonująca w Państwie Członkowskim pracę najemną lub pracę na własny rachunek podlega ustawodawstwu tego Państwa Członkowskiego.

Zgodnie z art. 13 ust. 3 rozporządzenia WE nr 883/2004 osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną lub, jeżeli wykonuje taką pracę w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich, ustawodawstwu określoneму zgodnie z przepisami ust. 1.

Nadto po myśli art. 16 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE)

nr (...) w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nr (Dz. U. UE z 30.10.2009r. Nr L 284/1 ze zm.) osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania. Natomiast według procedury zawartej w art. 16 ust. 2 rozporządzenia 987/2009, wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego.

Zgodnie z art. 19 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE)

nr (...) na wniosek zainteresowanego lub pracodawcy instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo ma zastosowanie zgodnie z przepisami tytułu

II rozporządzenia podstawowego, poświadcza, że to ustawodawstwo ma zastosowanie, oraz w stosownych przypadkach wskazuje, jak długo i na jakich warunkach ma ono zastosowanie.

Regułą jest podleganie przez pracownika ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego. Wynika to wprost z treści art. 11 ust 1 i ust 2 pkt a rozporządzenia

WE Nr (...). Zatem niezwykle doniosłe znaczenie – zarówno dla płatnika składek, ale także i dla pracownika – ma fakt prawidłowego określenia właściwego ustawodawstwa w sferze zabezpieczenia społecznego.

Na osobach objętych art. 13 rozporządzeniem nr 883/2004 w związku z treścią jego art. 13 ust. 5 spoczywają obowiązki informacyjne, których wykonanie może mieć znaczenie dla nabycia i realizacji prawa do określonych świadczeń. Procedura dotycząca stosowania art. 13 została określona w art. 16 rozporządzenia wykonawczego. Osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania (ust. 1). Wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Takie wstępne określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy. Instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca, o swoim tymczasowym określeniu (ust. 2). Tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa, przewidziane w ust. 2, staje się ostateczne

w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, zgodnie z ust. 2, o ile ustawodawstwo nie zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji informuje instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przed upływem tego dwumiesięcznego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii (ust. 3). W przypadku gdy z uwagi na brak pewności co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa niezbędne jest nawiązanie kontaktów przez instytucje lub władze dwóch lub więcej państw członkowskich, na wniosek jednej lub więcej instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich lub na wniosek samych właściwych władz ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego jest określane na mocy wspólnego porozumienia, z uwzględnieniem art. 13 rozporządzenia podstawowego i odpowiednich przepisów art. 14 rozporządzenia wykonawczego (ust. 4). W przypadku rozbieżności opinii między zainteresowanymi instytucjami lub właściwymi władzami podmioty te starają się dojść do porozumienia, a zastosowanie ma art. 6 rozporządzenia wykonawczego (ust. 4). Instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone jako mające zastosowanie, niezwłocznie informuje o tym zainteresowanego (ust. 5). Jeżeli natomiast zainteresowany nie dostarczy informacji, o których mowa w ust. 1, komentowany artykuł stosuje się z inicjatywy instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, gdy tylko instytucja ta zapozna się z sytuacją tej osoby, np. za pośrednictwem innej instytucji zainteresowanej (ust. 6).

Szczegółowe kwestie dotyczące zasad stosowania procedury dialogu i koncyliacji zostały ujęte w decyzji nr (...) z 12 czerwca 2009r. w sprawie ustanowienia procedury dialogu i koncyliacji w zakresie ważności dokumentów, określenia ustawodawstwa właściwego oraz udzielania świadczeń na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 (Dz. Urz. UE C 106 z 24.04.2010, s. 1–4).

Dokumentem potwierdzającym podleganie ustawodawstwu danego państwa jest „zaświadczenie o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej” wydane na formularzu A1.

W celu uzyskania tego zaświadczenia należy zwrócić się z wnioskiem do właściwej instytucji, która poświadczy, w jakim okresie i na jakiej podstawie ma zastosowanie dane ustawodawstwo.

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznania niniejszej sprawy podkreślić należy, że w sprawie tej nie będzie miał zastosowania art.13 ust.3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004, gdyż nie zachodzi w przypadku odwołującego K. W. konkurencja tytułów do podlegania ubezpieczeniom: z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej na terenie Polski (praca na własny rachunek) oraz pracy na podstawie umowy o pracę na terenie Wielkiej Brytanii (praca najemna w rozumieniu przepisów w/ w Rozporządzenia). W wyniku przeprowadzonego przez organ rentowy postępowania wyjaśniającego z właściwą instytucją ubezpieczeniową Wielkiej Brytanii instytucja ta stwierdziła w piśmie z 27 czerwca 2016r., że brak jest

podstaw do objęcia odwołującego ubezpieczeniem brytyjskim z tytułu wykonywania pracy najemnej na terenie Wielkiej Brytanii.

W tym miejscu podkreślić należy, że w świetle przepisów wspólnotowych stanowisko właściwej instytucji ubezpieczeniowej danego państwa stanowi podstawę do objęcia danej osoby systemem zabezpieczenia społecznego państwa członkowskiego. Instytucja ta bada czy spełnione są warunki do objęcia wnioskodawcy systemem zabezpieczenia społecznego danego kraju. Polska instytucja ubezpieczeniowa, to jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych, ani też sądy nie mają kompetencji do badania istnienia stosunku pracy, stanowiącego tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim Unii.

Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 9 stycznia 2014r. I UK 275/13 wskazując, że organ ubezpieczeń społecznych miejsca zamieszkania ubezpieczonego nie ma kompetencji do oceny zaistnienia stosunku ubezpieczenia w sensie prawnym na terenie państwa członkowskiego Unii. Ocena ta może nastąpić wyłącznie na podstawie wskazanych przez normę kolizyjną przepisów miejsca świadczenia pracy i może być dokonana tylko przez organ władny te przepisy stosować.

W świetle powyższego stanowisko właściwej instytucji brytyjskiej, która nie stwierdziła podstaw do objęcia ubezpieczonej ustawodawstwem brytyjskim jest dla organu rentowego jak i dla Sądu wiążące.

Zaznaczyć należy, że Sąd w toku tego postępowania zwrócił się do odwołującego o przedłożenie zaświadczenia A1 bądź złożenie wniosków dowodowych, że w okresie objętym skarżoną decyzją nie podlegał on ustawodawstwu polskiemu, lecz odwołujący żadnych takich wniosków nie złożył, w szczególności za odmiennym niż organ rentowy przyjęciem nie przemawiają przedstawione przez odwołującego pismo z 20 kwietnia 2017r., w którym zwracał się on do właściwej instytucji brytyjskiej o podanie przyczyn odmowy wydania zaświadczenia A1 oraz o dokładne wskazanie dokumentów, które należy przedstawić w celu wydania zaświadczenia A1 i kolejne pisma z 30 sierpnia 2017r., 19 stycznia 2018r., 9 maja 2018r. kierowane do instytucji brytyjskiej z prośbą o podanie etapu załatwienia sprawy. W takiej sytuacji Sąd uznał, że odwołujący nie udowodnił w żaden sposób, że w okresie od grudnia 2016r. do stycznia 2017r. podlega innemu ustawodawstwu aniżeli polskie.

Skoro odwołujący w w/w okresie podlega ustawodawstwu polskiemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej na terenie naszego kraju, to zobowiązany jest do odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy.

Zatem wydana w konsekwencji takiego przyjęcia zaskarżona decyzja organu rentowego jest prawidłowa, tym bardziej, że odwołujący nie kwestionował jej pod względem zawartych w niej matematycznych wyliczeń należności składkowych.

Zgodnie z art.46 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2017r., poz. 1778 ze zm.) płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy.

Zgodnie z art.84 ust.1 i art.87 ust.1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2017r., poz.1938 ze zm.) składkę na ubezpieczenie zdrowotne opłaca osoba podlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu, z zastrzeżeniem art.85 i 86. Osoby i jednostki organizacyjne, o których mowa w art.84 – 86 są obowiązane, bez uprzedniego wezwania, opłacić i rozliczyć składki na ubezpieczenie zdrowotne za każdy miesiąc kalendarzowy w trybie i na zasadach oraz w terminie przewidzianych dla składek na ubezpieczenie społeczne, a jeżeli do tych osób i jednostek nie stosuje się przepisów o ubezpieczeniu społecznym – w terminie do 15 – go dnia następnego miesiąca.

Stosownie do art.32 ustawy systemowej, do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz

na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie ich: poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne.

Bez znaczenia dla oceny prawidłowości skarżonych decyzji są zarzuty odwołującego dotyczące naruszenia przepisów kodeksu postępowania administracyjnego. Rolą Sądu orzekającego w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych nie jest bowiem badanie prawidłowości trybu postępowania przed organem rentowym. Sąd bada bowiem prawidłowość zaskarżonej decyzji i jej zgodność z prawem. W wyroku

z 9 lutego 2010r. (I UK 151/09, LEX nr 585708) Sąd Najwyższy wskazał,

że postępowanie sądowe, w tym w sprawach z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych, skupia się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego, a kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego, pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania.

Sąd nie uwzględnił wniosku odwołującego o zawieszenie postępowania w sprawie

do czasu uzyskania informacji z brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej, gdyż okoliczność taka w świetle przepisów Kodeksu postępowania cywilnego (art.174 k.p.c. i nast.)

nie stanowi przesłanki do zawieszenia postępowania.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd w pkt 1 wyroku oddalił odwołanie jako bezzasadne.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art.98 i 99 k.p.c. w związku z §2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat

za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015r., poz.1804 ze zm.).

(-) SSO Grażyna Łazowska